

## Nr 325

Av herrar **Arvidson** och **Munktell**, i anledning av *Kungl. Maj:ts framställning om anslag till Ersättning åt författare för utlåning av deras verk genom bibliotek.*

Från och med budgetåret 1954/55 utgår av statsmedel ersättning åt författare för utlåning av deras verk genom bibliotek. Enligt kommentarerna till Förslag till lag om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk (Kungl. Maj:ts proposition 1960: 17) grundar sig författarnas ersättningsanspråk i upphovsrätten. Endast praktiska skäl har gjort, att den nuvarande ordningen inte ersatts av ett privaträttsligt ersättningssystem. Författarnas upphovsrättsligt motiverade rätt till ersättning för utlåning av deras verk genom biblioteken kan därmed anses fastslagen.

Inom det svenska skolväsendet förekommer i stor skala utlåning av böcker på andra vägar än genom bibliotek. Det förekommer, att en klassuppsättning böcker efter att ha begagnats av eleverna i en klassavdelning inte blir deras egendom utan av skolan indras och — i den mån exemplaren inte kasseras — utdelas till eleverna i en ny klassavdelning. Att skolväsendet och det allmänna på detta sätt gör betydande besparingar är uppenbart. Detta sker emellertid på bekostnad av upphovsmännen till skolböckerna. Utlåningen betyder, att åtgången på skolböcker blir betydligt mindre än om eleverna finge behålla böckerna som sin egendom. Den förlust en författare lider vid förnyad utlåning är sålunda hela författarhonoraret för boken. Läroboksförfattaren drabbas så mycket hårdare av detta system som hans verk inte har nämnvärd annan spridning än inom undervisningsväsendet. I själva verket lägger kommunerna genom denna tillämpning av systemet med fria läroböcker en betydande del av kostnaderna på författarna.

Denna tillämpning synes emellertid också ha direkta samhälleliga skadeverkningar. Tillgången på goda läroböcker är ett livsvillkor för skolans undervisning. I en tid av snabba förändringar i fråga om samhällsstruktur och teknik krävs en ständig förnyelse av läroboksbeståndet. Detta kan inte ske, om inte författandet av läroböcker får ske under goda ekonomiska betingelser.

Då rätten att tillhandahålla inköpta böcker — sådan denna rätt formulerats i 23 § ovannämnda lagförslag — inte synes bära rubbas, bör läroboksförfattarna tillerkännas skälig ersättning för utlåningen av deras böcker genom skolorna.

Då omfattningen av denna utlåning genom skolorna inte är känd — ehuru den av allt att döma är mycket omfattande — krävs för beslut om ersättning en föregående utredning.

Under hänvisning till ovanstående hemställes,

att riksdagen ville besluta att hos Kungl. Maj:t begära utredning om ersättning åt läroboksförfattare för utlåning av deras verk genom skolorna.

Stockholm den 27 januari 1960

*Stellan Arvidson*

*Henrik Munktell*

### **Nr 326**

Av herr **Larsson** i Hedenäset m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till Högre tekniska läroverk: *Föreläsningar och fortbildningskurser.*

(Lika lydande med motion nr 269 i Första kammaren)

Stockholm den 27 januari 1960

*Harald Larsson*  
i Hedenäset

*Ivar Jansson*  
i Kalix

*Ragnar Lassinantti*

*Gustav Boija*